

สารบัญ

อารัมภบทอันแสนเจ็บปวด	9
บทนำ	19

ส่วนที่ 1 การตั้งปณิธาน

พูด พูด พูด	46
จะเป็นหรือจะทำ	55
จงเป็นนักเรียน	64
อย่าลุ่มหลง	74
ทำตามกลยุทธ์ฝันฟ้าใบ	84
ควบคุมตัวเอง	94
เลิกอยู่แต่ในหัวตัวเอง	102
อันตรายของความทะนงตัวก่อนเวลาอันควร	111
ทำงาน ทำงาน ทำงาน	119
สำหรับทุกสิ่งที่จะเกิดขึ้นถัดไป ฮีโร่คือศัตรู...	127

ส่วนที่ 2

ความสำเร็จ

จงเป็นนักเรียนอยู่เสมอ	145
อย่าเล่านิทานให้ตัวเองฟัง	152
อะไรสำคัญสำหรับคุณ	161
ความรู้สึกว่าตัวเองมีสิทธิ์	
ความอยากควบคุม และความหวาดระแวง	169
บริหารจัดการตัวเอง	177
ระวังโรคตัวฉี่	185
ใคร่ครวญถึงความกว้างใหญ่ไพศาล	193
รักษาความมีสติไว้	201
สำหรับสิ่งที่มักจะเกิดขึ้นถัดไป อีโก้คือศัตรู...	209

ส่วนที่ 3

ความล้มเหลว

เวลาเป็นหรือเวลาตาย	233
แค่ได้พยายามก็พอแล้ว	240
ช่วงเวลาไฟต์คลับ	249
จัดเส้นแบ่ง	257
วัดผลเก็บคะแนนตัวเอง	266
จงรักสมอ	273
สำหรับทุกสิ่งที่จะเกิดขึ้นถัดไป อีโก้คือศัตรู...	283
บทส่งท้าย	287
คุณควรอ่านอะไรต่อไป	297
ประวัติผู้เขียน	299

อารินภทกอันแสนเจ็บปวด

นี่ไม่ใช่หนังสือเกี่ยวกับตัวผมเอง แต่เนื่องจากหนังสือเล่มนี้พูดถึงเรื่อง
ของอีโก้ ผมจึงจำเป็นต้องเอ่ยถึงคำถามหนึ่ง เพราะถ้าไม่พูดถึงผมคง
ถูกหาว่าเป็นพวกมือถือือสาก ปากถือือศีลแน่ ๆ

ผมเป็นใครถึงกล้ามาเขียนหนังสือเล่มนี้

เรื่องราวของตัวผมไม่ได้มีอะไรรสำคัญเป็นพิเศษต่อบทเรียนที่
คุณจะได้อ่านหลังจากนี้ แต่ผมก็ยังอยากเล่าไว้คร่าว ๆ ถึงจุดเริ่มต้น
ของหนังสือเพื่อแสดงให้เห็นที่มาที่ไปสักหน่อย เนื่องจากตลอดช่วงชีวิต
อันแสนสั้นที่ผ่านมา นั้น ผมได้ประสบพบเจอกับอีโก้มาแล้วในทุกช่วง
วงจรชีวิตของมัน ทั้งตอนที่คนเราตั้งปณิธาน ประสบความสำเร็จ
และเผชิญความล้มเหลว วันเวียนสลับกันไปมาไม่รู้จบ

ตอนอายุ 19 ปี ผมลาออกจากมหาวิทยาลัยเพราะรู้สึกที่ตัวเอง
มีโอกาสนำต้นตอในการพลิกชีวิตรออยู่ ผู้คนแย่งกันเป็นที่ปรึกษา

ให้ผมเพื่อพยายามปลุกปั้นผมขึ้นมา ผมเป็นเจ้าของเด็กคนนั้นที่ทุกคนมองว่ามีอนาคตไกล ผมประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว

หลังจากที่ได้เป็นผู้บริหารอายุน้อยที่สุดของสำนักงานตัวแทนแห่งหนึ่งในย่านเบเวอร์ลีฮิลล์ซึ่งดูแลเหล่านักร้องนักแสดงผู้มีความสามารถ ผมก็มีส่วนชักจูงให้วงดนตรีร็อกอันโด่งดังจำนวนหนึ่งมาเซ็นสัญญาเข้าสังกัดและได้เป็นผู้จัดการให้พวกเขา นอกจากนี้ ผมยังได้ให้คำปรึกษาแก่ผู้เขียนหนังสือจำนวนหนึ่งที่กลายเป็นนักเขียนหนังสือขายดีระดับหลายล้านเล่ม รวมถึงบุกเบิกงานวรรณกรรมแนวใหม่ ๆ ขึ้นมา ในช่วงวันเกิดอายุครบ 21 ปี ผมได้ไปเป็นนักวางกลยุทธ์ของบริษัทอเมริกัน แอพพารเอล ซึ่งในเวลานั้นเป็นหนึ่งในแบรนด์เสื้อผ้าที่เป็นที่นิยมมากที่สุดในโลก และไม่นานหลังจากนั้น ผมก็ได้ขึ้นเป็นผู้อำนวยการฝ่ายการตลาด

พออายุ 25 ปี ผมได้ตีพิมพ์หนังสือเล่มแรกของตัวเอง (ซึ่งขึ้นแท่นหนังสือขายดีในทันทีแม้ว่าเนื้อหาจะเป็นที่ถกเถียงกันพอสมควร) โดยบนหน้าปกมีภาพถ่ายใบหน้าของผมปรากฏอยู่อย่างชัดเจน นอกจากนั้น บริษัทสร้างภาพยนตร์แห่งหนึ่งยังซื้อสิทธิในการนำเรื่องราวชีวิตของผมไปสร้างเป็นรายการโทรทัศน์อีกด้วย ในช่วงหลายปีถัดจากนั้น ผมได้สัมผัสสัญลักษณ์แห่งความสำเร็จไว้มากมาย ไม่ว่าจะเป็นนิทรรศการเวทีแสดงผลงาน สื่อ ทรัพย์สินต่าง ๆ เงินทอง หรือแม้แต่ชาวฉนวนไฉ่เล็กน้อย และผมก็ใช้สิ่งเหล่านี้ในการสร้างบริษัทที่ประสบความสำเร็จของตัวเองขึ้นในเวลาต่อมา ซึ่งช่วยให้ผมได้ทำงานร่วมกับลูกค้ำที่มีชื่อเสียงและพร้อมจ่ายไม่อั้น รวมทั้งได้ทำงานที่ทำให้ผมได้รับเชิญไปบรรยายตามงานสัมมนาและงานเลี้ยงสุดหรูทั้งหลาย

ทั้งนี้ทั้งนั้น ความสำเร็จมักมาพร้อมกับความน่าเฝ้ายวอนของการ
เล่านิทานที่สมบูรณแบบให้ตัวเองฟัง มันเป็นเรื่องราวที่ทุกสิ่งราบรื่น
ไม่มีเรื่องขอของโชคช่วย และทุกอย่างฟังดูเหมือนกับตำนาน เหมือนกับ
การเล่าถึงการดิ้นรนต่อสู้อันเหลือเชื่อเพื่อก้าวขึ้นสู่ความยิ่งใหญ่ถึงแม้
โอกาสจะแทบเป็นศูนย์ อย่างการต้องนอนข้างถนน ถูกพ่อแม่ตัดหาง
ปล่อยวัด หรือยอมทนทุกข์ทรมานเพื่อความทะเยอทะยานของตัวเอง
นี่คือรูปแบบของการเล่านิทานที่ทำให้ความสามารถกลายเป็นตัวตน
ของคุณ และคุณค่าของคุณขึ้นอยู่กับความสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม นิทานประเภทนี้ไม่เคยตรงตามความเป็นจริง
หรือเป็นประโยชน์แต่อย่างใด เรื่องราวที่ผมเพิ่งเล่าไปละวันเหตุการณ์
ต่าง ๆ ไปมากมาย ผมตั้งใจไม่เล่าถึงความตึงเครียดกับสิ่งล่อใจทั้งหลาย
ที่ได้เจอ ความตกต่ำที่ทำให้ปวดมวนในท้องและสารพัดความผิดพลาด
ถูกตัดทิ้งแล้วกองไว้บนพื้นของห้องตัดต่อเพื่อให้เหลือแต่เรื่องราว
อันรุ่งโรจน์ มีหลายเหตุการณ์ที่ผมไม่ต้องการเอ่ยถึง ไม่ว่าจะเป็น
การถูกฆ่าแหละต่อหน้าสาธารณชนโดยคนที่ผมเคารพนับถือคนหนึ่ง
(ซึ่งในเวลานั้นทำให้ผมรู้สึกใจสลายจนต้องถูกนำตัวส่งห้องฉุกเฉิน)
วันที่ผมสติหลุดแล้วเดินเข้าไปในห้องทำงานของหัวหน้าเพื่อบอกว่าผม
ทำงานไม่ได้และอยากกลับไปเรียน (ผมรู้สึกเช่นนั้นจริง ๆ) ความไม่จริง
ยั้งยืนของการติดอันดับสินค้าขายดีและความจริงที่ว่าระยะเวลาดังกล่าว
สั้นเพียงใด (หนึ่งสัปดาห์) งานแจกลายเซ็นนักเขียนที่มีแฟนหนังสือ
เข้าร่วมเพียงคนเดียว หรือการที่บริษัทที่ผมก่อตั้งขึ้นแตกสลายออก
เป็นเสี่ยง ๆ จนผมต้องสร้างมันขึ้นมาใหม่ (ถึงสองครั้ง) ทั้งหมดนี้เป็น
เพียงตัวอย่างเหตุการณ์จำนวนหนึ่งที่ถูกลัดทิ้งไป

เรื่องราวที่ครบถ้วนกว่าเดิมนี้อีกยังเป็นเพียงเศษเสี้ยวหนึ่งของทั้งชีวิต แต่อย่างน้อยมันก็น่าประทับใจสำคัญ ๆ เข้าไปมากขึ้น หรืออย่างน้อยที่สุดก็เป็นประเด็นที่สำคัญสำหรับหนังสือเล่มนี้ ซึ่งได้แก่ ความทะเยอทะยาน ความสำเร็จ และความยากลำบาก

ผมไม่ใช่พวกที่เชื่อว่า ๆ คนเราจะสามารถเห็นทางสว่างได้แบบปุบปับ ความจริงแล้วไม่มีช่วงเวลาใดที่สามารถเปลี่ยนแปลงคนเราได้ ในพริบตา แต่ต้องอาศัยโอกาสหลาย ๆ ครั้งต่างหาก ซึ่งสำหรับผมแล้ว ดูเหมือนว่าโอกาสสำคัญทำนองนี้จะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันในช่วงเวลาราวหกเดือนในปี 2014

อย่างแรกคือบริษัทอเมริกัน แอปพาวเรล (ซึ่งเป็นสถานที่ที่ผมสร้างผลงานที่ดีที่สุดส่วนใหญ่) กำลังใกล้จะล้มละลาย บริษัทมีหนี้สินหลายล้านดอลลาร์และกลายเป็นแค่เงาของสิ่งที่เคยเป็นมาในอดีต เจ้าของบริษัท (ซึ่งผมชื่นชมมาตั้งแต่สมัยยังอายุน้อย) ถูกคณะกรรมการบริษัทที่เขาเลือกมาเองกับมือไล่ออกอย่างไร้เยื่อใย เขาตกต่ำจนถึงขั้นต้องไปอาศัยนอนบนโซฟาในบ้านเพื่อน หลังจากนั้นบริษัทตัวแทนที่ทำให้ผมเป็นที่นับหน้าถือตาขึ้นมาได้ก็ตกอยู่ในสถานการณ์คล้ายคลึงกัน โดยถูกบรรดาลูกค้าที่บริษัทติดหนี้อยู่ฟ้องร้องแบบไร้ทางสู้คดี นอกจากนี้ที่ปรึกษาคนหนึ่งของผมก็ดูเหมือนจะสติแตกในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งทำลายความสัมพันธ์ของเราไปพร้อมกันด้วย

ผมสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาตามรอยเท้าของคนกลุ่มนี้ พวกเขา คือคนที่ผมเคารพนับถือ แต่มันยังเป็นคนฝึกฝนอบรมผมมา ผมไม่เพียงมองว่าคนเหล่านี้คือตัวแทนของความมั่นคง (ทั้งในแง่การเงิน สภาพอารมณ์ และจิตใจ) เท่านั้น แต่ความมั่นคงของพวกเขายังเป็นแก่น

ของตัวเองและคุณค่าที่เรามองว่าตัวเองมีอีกด้วย ทว่าสิ่งที่เกิดขึ้นคือ พวกเขากลับฟังไม่เป็นท่าต่อหน้าผมทีละคน ๆ

ทุกอย่างเริ่มดิ่งลงเหว หรืออย่างน้อยผมก็รู้สึกเช่นนั้น ผมเปลี่ยนจากการปรารถนาที่จะเป็นเหมือนใครบางคนมาตลอดชีวิตไปเป็นตระหนักรู้ว่าผมไม่มีวันอยากเป็นเหมือนเขาเด็ดขาด มันเป็นความรู้สึกที่เจ็บปวดชอกช้ำในแบบที่คนเราไม่สามารถเตรียมใจไว้ล่วงหน้าได้เลย

ทั้งนี้ผมเองก็ไม่ได้เป็นข้อยกเว้นจากความล้มเหลวในการทำงานเดียวกัน ปัญหาทั้งหลายที่ผมละเลยไปในการใช้ชีวิตเริ่มผุดขึ้นมาในตอนที่ผมยังไม่พร้อมรับมือ

แม้ว่าผมจะประสบความสำเร็จมากมาย แต่ผมกลับจมปลักอยู่ในเมืองเดิมที่ผมเริ่มต้นทำงานในสภาพตึงเครียดและทำงานหนักจนเกินไป ผมปล่อยให้ความเป็นอิสระที่ได้มาอย่างยากลำบากหลุดมือไป เพราะไม่สามารถปฏิเสธเงินตรากับความตื่นเต้นจากภาวะวิกฤติที่ผมมองว่าน่าสนใจได้ ผมตึงเครียดมากเสียจนแม้แต่อุปสรรคที่เล็กน้อยที่สุดก็สามารถทำให้ผมเตี๊อดตาลจนควบคุมตัวเองไม่ได้ งานที่เคยง่ายตายในอดีตกลับกลายเป็นเรื่องยากลำบาก ความเชื่อมั่นในตัวเองและในผู้อื่นของผมพังทลายลง จากนั้นคุณภาพชีวิตของผมก็พังไปด้วย

ผมจำได้ว่าวันหนึ่งผมกลับถึงบ้านหลังจากต้องเดินทางติดต่อดูธุรกิจนานหลายสัปดาห์แล้วเกิดอาการตื่นตระหนกอย่างรุนแรงเพียงเพราะสัญญาณไวไฟที่บ้านใช้การไม่ได้ ผมคิดในใจว่า ถ้าฉันไม่รีบส่งอีเมลพวกนี้ออกไปตอนนี้ ถ้าฉันไม่รีบส่งอีเมลพวกนี้ออกไปตอนนี้ ถ้าฉันไม่รีบส่งอีเมลพวกนี้ออกไปตอนนี้... ถ้าฉันไม่รีบส่งอีเมลพวกนี้ออกไปตอนนี้... ถ้าฉันไม่รีบส่งอีเมลพวกนี้ออกไปตอนนี้...

คุณอาจเชื่อว่าตัวเองกำลังทำสิ่งที่สมควรทำ จากนั้นสังคมจะตอบแทนคุณเอง แต่กลับกลายเป็นว่าคุณต้องโดนว่าที่ภรรยาทอดทิ้งไปเพราะคุณไม่ใช่คนเดิมอีกแล้ว

เหตุการณ์ทำนองนี้เกิดขึ้นได้อย่างไรกัน เป็นไปได้หรือที่วันหนึ่งคนเราจะรู้สึกว่าคุณยืนอยู่บนจุดสูงสุด แต่พออีกวันกลับต้องพยายามขุดตัวเองออกจากซากปรักหักพังหลังโดนระเบิดติด ๆ กัน จากนั้นก็พยายามลุกขึ้นมาให้ได้อีกครั้ง

ประโยชน์อย่างหนึ่งของเหตุการณ์ประเภทนี้คือ มันบังคับให้ผมยอมรับความจริงว่าผมเป็นคนบ้างาน และไม่ใช่แค่บ้างานแบบ “อ้อ เขาแค่ทำงานมากเกินไป” หรือ “พักผ่อนสักหน่อยก็หาย” เท่านั้น แต่เป็นแบบ “ถ้าเขาไม่เริ่มไปสังสรรค์หรืออาบน้ำอาบท่าเสียบ้าง เขาจะต้องตายก่อนเวลาอันควรแน่” เช่นเดียวกับคนจำนวนมาก ผมได้ค้นพบว่าแรงผลักดันและความต้องการอันแรงกล้าที่เคยช่วยให้ผมประสบความสำเร็จตั้งแต่อายุยังน้อยมีข้อเสียอยู่ด้วย ปัญหาไม่ได้อยู่ที่ปริมาณงาน แต่อยู่ที่การมองว่างานมีบทบาทที่สำคัญเกินจริงต่อตัวตนของผมเอง ผมติดกับดักกลายเป็นนักโทษที่ถูกจองจำโดยความคิดของตัวเอง และผลที่ตามมาคือความเจ็บปวดและความคับข้องใจที่ไม่มีวันจบสิ้น ซึ่งผมจำเป็นต้องค้นหาสาเหตุให้ได้ ไม่อย่างนั้นผมคงต้องพังพินาศไปอย่างน่าสลดใจเช่นเดียวกับบรรดาบุคคลต้นแบบของผม

ในฐานะนักวิจัยและนักเขียน ผมได้ศึกษาประวัติศาสตร์กับธุรกิจมานาน เช่นเดียวกับอะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์เรา หากคุณพิจารณาเป็นเวลานานพอก็ย่อมสังเกตเห็นประเด็นบางอย่างที่ปรากฏ

ให้เห็นซ้ำ ๆ ประเด็นเหล่านี้เป็นหัวข้อที่ผมสนใจมานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องอีโก้

ผมคุ้นเคยกับอีโก้และผลกระทบที่ตามมาของมันดี ความจริงแล้วผมได้ค้นคว้าข้อมูลเพื่อเขียนหนังสือเล่มนี้เป็นเวลาเกือบปีก่อนหน้า เหตุการณ์ที่ผมเล่าให้คุณฟังข้างต้น แต่ประสบการณ์อันแสนเจ็บปวดในช่วงเวลาดังกล่าวต่างหากที่ช่วยให้ผมมองเห็นภาพของแนวคิดต่าง ๆ ที่กำลังศึกษาอยู่ได้อย่างชัดเจนในแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน

ประสบการณ์ตรงที่ว่านี้ช่วยให้ผมมองเห็นผลเสียของอีโก้ ทั้งที่ปรากฏต่อตัวผมเอง ในหน้าประวัติศาสตร์ ในหมู่เพื่อนฝูง ลูกค้า และเพื่อนร่วมงาน (ซึ่งบางคนก็อยู่ในจุดสูงสุดของแวดวงที่ตัวเองทำงานอยู่) อีโก้ทำให้ผู้คนที่ผมชื่นชมต้องเสียเงินเป็นร้อย ๆ ล้านดอลลาร์ แถมยังพลาดเป้าหมายในจังหวะที่กำลังจะประสบความสำเร็จ ส่วนผมเองนั้นก็เคยอยู่ในสถานการณ์ที่สู่มเสี่ยงคล้าย ๆ กัน

ไม่กี่เดือนหลังจากเข้าใจเรื่องนี้อย่างถ่องแท้ ผมก็สักประโยคที่ว่า “อีโก้คือศัตรู” ไว้บนแขนขวา ผมไม่รู้เหมือนกันว่าผมคิดประโยคนี้ได้อย่างไร อาจจะมาจากหนังสือสักเล่มที่ผมเคยอ่านเมื่อนานมาแล้วก็ได้ แต่ประโยคนี้ช่วยปลอบประโลมและนำทางให้ผมได้เป็นอย่างดี ส่วนบนแขนซ้าย ผมสักประโยคที่ว่า “อุปสรรคคือหนทาง” (ซึ่งผมไม่รู้ที่มาพอ ๆ กัน) ผมจ้องมองสองประโยคนี้ทุกวี่ทุกวัน และใช้มันชี้้นำการตัดสินใจทั้งหลายในชีวิต ผมอดไม่ได้ที่จะมองรอยสักคู่นี้เวลารายวัน นั่งสมาธิ เขียนหนังสือ หรือหลังจากอาบน้ำเสร็จในตอนเช้า ทั้งสองประโยคช่วยเตรียมพร้อม (และว่ากล่าว) ให้ผมเลือกทางเดินที่ถูกต้องในทุกสถานการณ์ที่ได้พบเจอ

ผมไม่ได้เขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นเพราะคิดว่าตัวเองรู้มากพอจะมาเทศนาสั่งสอนคนอื่น แต่เขียนเพราะมันเป็นหนังสือที่ผมอยากให้ตัวเองได้อ่านในช่วงเวลาที่เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในชีวิตของผมเอง ตอนที่ผมต้องตอบคำถามที่สำคัญที่สุดในชีวิตที่คนเราจะสามารถถามตัวเองได้นั้นคือ “ฉันต้องการเป็นใคร” และ “ฉันจะเลือกเดินทางใด” (หรือในภาษาละตินคือ “Quod vitae sectabor iter.” นั่นเอง)

ผมมองว่าคำถามเหล่านี้ไม่มีวันตกยุค แต่มันยังมีความเป็นสากล ดังนั้น ในหนังสือเล่มนี้ผมจึงพยายามอ้างอิงถึงหลักปรัชญากับตัวอย่างต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์แทนที่จะพูดถึงเรื่องราวส่วนตัวของตัวเอง (ยกเว้นในอารัมภบทนี้)

ถึงแม้หนังสือประวัติศาสตร์ทั้งหลายจะเต็มไปด้วยเรื่องราวของอัจฉริยะผู้หมกมุ่นและมองการณ์ไกล ซึ่งสร้างโลกขึ้นมาใหม่โดยอาศัยพลังที่มากมายจนเกือบจะไร้เหตุผล ผมกลับพบว่าหากตั้งใจมองแล้วเราจะพบได้เช่นกันว่าประวัติศาสตร์เต็มไปด้วยผู้คนที่น่าสนใจกับข้อของตัวเองอยู่ตลอดเวลา ไม่ต้องการเป็นจุดสนใจ และให้ความสำคัญกับเป้าหมายมากกว่าความปรารถนาที่จะมีชื่อเสียง ผมเรียนรู้และซึมซับเรื่องราวทำนองนี้ด้วยการนำมันมาถ่ายทอดต่อให้ผู้อื่น

เช่นเดียวกับหนังสือเล่มอื่น ๆ ของผม หนังสือเล่มนี้ได้รับอิทธิพลเป็นอย่างมากจากปรัชญาลัทธิสโตอิก รวมถึงนักคิดผู้ยิ่งใหญ่ทั้งหลายจากสมัยกรีกโบราณ ผมหยิบยืมแนวคิดมากมายของพวกเขามาใช้ในงานเขียนของผมในทำนองเดียวกับที่ผมเองอาศัยฟังฟังพวกเขาตลอดชีวิต ดังนั้น หากหนังสือเล่มนี้มีสิ่งใดที่เป็นประโยชน์กับคุณได้ ก็เป็นความคิดความชอบของพวกเขา ไม่ใช่ผม

ครั้งหนึ่งนักวาดาศิลป์เดมอสเธนีสจากยุคกรีกโบราณเคยกล่าวไว้ว่า “คุณงามความดีเริ่มต้นจากความเข้าใจและสมบูรณ์ได้ด้วยความกล้าหาญ” เราต้องเริ่มต้นด้วยการมองตัวเองและโลกนี้ในมุมมองใหม่เป็นครั้งแรก หลังจากนั้นก็ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อทำสิ่งที่แตกต่างและรักษาความต่างนั้นไว้ นั่นคือสิ่งที่ยาก ผมไม่ได้บอกให้คุณข่มหรือทำลายอีโก้ที่คุณมีอยู่ให้หมดสิ้น (การทำเช่นนั้นอาจเป็นไปได้เสียด้วยซ้ำ) เรื่องราวทั้งหลายที่ผมจะเล่าให้ฟังต่อไปนี้เป็นเพียงเรื่องเตือนใจ เป็นนิทานสอนใจเพื่อกระตุ้นสัญชาตญาณที่ดีของเราขึ้นมา

ในผลงานเรื่อง *Ethics* อันโด่งดังของอริสโตเติล เขาเปรียบเทียบธรรมชาติของมนุษย์กับไม้ที่บิดงอผิดรูป การจะกำจัดความบิดงอได้นั้น ช่างไม้ที่มีฝีมือจะต้องออกแรงอย่างค่อยเป็นค่อยไปในทิศทางตรงข้ามเพื่อตัดไม้ให้กลับมาตรงอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม หลายพันปีต่อมาอิมมานูเอล คานต์ นักปรัชญาชาวเยอรมันก็หัวเราะเยาะความคิดดังกล่าวโดยบอกว่า “ไม้ที่บิดเบี้ยวอย่างมนุษย์ชาตินั้นไม่สามารถถูกตัดให้ตรงได้” แม้พวกเราอาจจะไม่มีวันถูกตัดให้ตรงได้ แต่อย่างน้อยก็สามารถพยายามอย่างหนักเพื่อให้ตัวเอง *ตรงขึ้นกว่าเดิม* ได้

การรู้สึกว่าคุณเองพิเศษ มีอำนาจ หรือมีแรงบันดาลใจนั้นดีเสมอ แต่สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่จุดประสงค์ของหนังสือเล่มนี้ ดังนั้น ผมจึงพยายามจัดเรียงเนื้อหาเพื่อช่วยให้คุณได้ลงเอยในสภาพเดียวกับผมในตอนที่ยื่นหนังสือเล่มนี้เสร็จ นั่นคือ คุณจะชื่นชมตัวเองน้อยลง ผมหวังว่าคุณจะเชื่อในนิทานเกี่ยวกับความพิเศษของตัวเองน้อยลง และมีอิสระในการทำสิ่งเปลี่ยนโลกที่คุณตั้งใจไว้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

บทนำ

หลักการแรกคือคุณต้องไม่หลอกตัวเอง
และตัวคุณเองก็เป็นคนที่ถูกหลอกได้ง่ายที่สุดเสียด้วย
— ริชาร์ด ฟายน์แมน

คุณอาจอายุน้อยและเต็มไปด้วยความทะเยอทะยาน คุณอาจอายุน้อย
และกำลังต่อสู้ดิ้นรน คุณอาจเพิ่งเก็บเงินล้านได้เป็นครั้งแรก ได้ทำ
สัญญาเป็นครั้งแรก ได้รับเลือกเข้ากลุ่มที่มีอภิสิทธิ์บางอย่าง หรือ
ประสบความสำเร็จมากพอสำหรับทั้งชีวิตแล้ว คุณอาจตกตะลึงที่ค้นพบ
ว่าจุดสูงสุดนั้นว่างเปล่าเพียงใด คุณอาจต้องรับหน้าที่พาคณะอื่นพ้นฝ่า
วิกฤติไปให้ได้ คุณอาจเพิ่งถูกไล่ออก คุณอาจเพิ่งมาถึงจุดตกต่ำที่สุด
ของชีวิต

ไม่ว่าคุณจะทำอะไรก็ตามหรือทำอะไรอยู่ คัทรูที่ร้ายกาจที่สุดของคุณ
ก็อยู่ในตัวคุณเรียบร้อยแล้ว อีโก้ (ego) ของคุณนั่นเอง

“ไม่ใช่ฉัน” คุณอาจคิด “ไม่เคยมีใครบอกว่าฉันเป็นพวกอีโก้สูง
สักหน่อย” คุณอาจคิดมาตลอดว่าตัวเองค่อนข้างเป็นคนมีเหตุผล แต่
คนที่ทะเยอทะยาน มีพรสวรรค์ มีความมุ่งมั่น หรือมีศักยภาพนั้น

ย่อมมีอีโก้ในตัวตามธรรมชาติ สิ่งที่ทำให้คนเรามีศักยภาพในการเป็นนักคิด นักปฏิบัติ ผู้มีความคิดสร้างสรรค์ และผู้ประกอบการ รวมถึงผลักดันให้เราไปถึงจุดสูงสุดของแฉวงเหล่านั้นได้ก็เป็นสิ่งที่ทำให้เราตกเป็นเหยื่อของด้านมืดในจิตใจของเราเองได้ง่ายเช่นกัน

ทว่าหนังสือเล่มนี้ไม่ได้พูดถึงอีโก้ในความหมายของซิกมันด์ ฟรอยด์ ซึ่งชอบอธิบายถึงอีโก้ว่าเป็นเหมือนคนขี่ม้า ในขณะที่แรงกระตุ้นทั้งหลายในจิตใจได้สำนึกเปรียบเหมือนม้าที่อีโก้พยายามจะควบคุม ส่วนนักจิตวิทยายุคใหม่นั้นจะใช้คำว่า “ผู้ยึดตัวเองเป็นที่ตั้ง (egotist)” เพื่ออธิบายถึงคนประเภทที่สนใจแต่ตัวเองจนน่ากลัวโดยไม่สนใจผู้อื่น คำนิยามเหล่านี้ล้วนสอดคล้องกับความเป็นจริง แต่ไม่ค่อยมีประโยชน์ในแฉวงอื่นนอกเหนือจากแฉวงการแพทย์

อีโก้ที่เราสังเกตเห็นได้บ่อยกว่ามักเป็นไปตามคำนิยามที่เป็นทางการน้อยกว่า นั่นคือ ความเชื่อผิด ๆ เกี่ยวกับความสำคัญของตัวเอง รวมถึงความจองหองและความทะเยอทะยานแบบคำนึงถึงแต่ตัวเอง นั่นเป็นคำนิยามที่เราจะใช้กันในหนังสือเล่มนี้ อีโก้คือเด็กน้อยเจ้าอารมณ์ที่อยู่ในตัวเราทุกคนและต้องการให้ทุกอย่างเป็นไปตามที่ตัวเองต้องการโดยไม่สนใจใครหรืออะไรอื่น มันคือความปรารถนาที่จะเหนือกว่า เป็นมากกว่า และได้รับการยอมรับมากเกินไปที่จะเป็นประโยชน์หากพิจารณาด้วยเหตุและผล นี่คือนิยามอีโก้ ซึ่งเป็นความรู้สึกเหนือกว่าและความแน่ใจที่เกินขอบเขตของความมั่นใจและความสามารถ

อีโก้เกิดขึ้นเมื่อความคิดต่าง ๆ ที่เรามีเกี่ยวกับตัวเองและโลกใบนี้เริ่มเกินจริงจนบิดเบือนความเป็นจริงที่อยู่รอบตัว หรืออย่างที่ไคซ

อเมริกันฟุตบอลชื่อดังอย่างบิลล์ วอลซ์ กล่าวไว้ว่า “เมื่อความมั่นใจในตัวเองกลายเป็นความจองหอง ความกล้าแสดงออกกลายเป็นความดันทุรัง และความเชื่อมั่นกลายเป็นการทำตามอารมณ์อย่างไม่ยั้งคิด” นี่คือนิยามที่ “ดึงเราให้ต่ำลงราวกับกฎของความโน้มถ่วง” อย่างที่นักเขียนชื่อไซริล คอนนอลลี เตือนเอาไว้

หากมองในแง่ดี อีโก้ก็นับว่าเป็นศัตรูของสิ่งที่คุณต้องการและสิ่งที่คุณมีอยู่ มันเป็นศัตรูของการเรียนรู้ทักษะใด ๆ การมีความคิดสร้างสรรค์ที่แท้จริง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างความจงรักภักดี และแรงสนับสนุน การมีอายุยืน การประสบความสำเร็จ และการคงไว้ซึ่งความสำเร็จนั้น อีโก้ขับไล่ข้อดีเปรียบกับโอกาสทั้งหลาย รวมถึงเป็นแม่เหล็กดึงดูดศัตรูกับความผิดพลาด อีโก้คือการหนีเสือปะจระเข้ คนส่วนใหญ่ไม่ได้ “เป็นพวกอีโก้สูง” แต่อีโก้เป็นต้นตอของปัญหาและอุปสรรคเกือบทั้งหมดที่เราจะได้พบเจอ ไล่ตั้งแต่การที่เราไม่ชนะไปจนถึงการจำเป็นต้องชนะให้ได้ตลอดเวลาโดยไม่สนความเดือดร้อนของคนอื่น หรือไล่ตั้งแต่การไม่ได้ครอบครองสิ่งที่เราปรารถนา ไปจนถึงการได้ครอบครองสิ่งที่ปรารถนาแต่ดูเหมือนว่ามันจะไม่ช่วยให้เรารู้สึกดีขึ้น

แต่คนเรามักไม่คิดเช่นนั้น เรามักคิดว่าต้องกล่าวโทษสิ่งอื่น (ซึ่งส่วนใหญ่ก็หมายถึงคนอื่น) สำหรับปัญหาทั้งหลายของเรา เราเป็นเหมือน “คนป่วยที่ไม่ตระหนักถึงสาเหตุของความป่วยไข้ของตน” อย่างที่กวีชื่อลูเครติอุสกล่าวไว้เมื่อหลายพันปีก่อน ยิ่งเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จก็ยิ่งมองไม่เห็นว่ามีอีโก้ของพวกเขาขัดขวางไม่ให้พวกเขา